Ανάμεσα στις τραυματικές εμπειρίες από την εποχή της δικτατορίας ήταν και μια σκηνή με τον ηθοποιό Κώστα Καρά να χτυπιέται στο πάτωμα και να σκούζει σαν κακομαθημένο μυξιάρικο που του πήραν το παιχνίδι του. Ήταν στο «Εν τούτω νίκα» του Νίκου Φώσκολου, με τον Καρά να παριστάνει τον Μέγα Κωνσταντίνο. Η σκηνή αυτή μου ερχόταν στο νου κάθε τρεις και λίγο, σωστός εφιάλτης, βλέποντας τον Κόλιν Φάρελ να προσπαθεί να πείσει ότι είναι Αλέξανδρος. Με τη διαφορά ότι ο Φάρελ είχε την Τζολί και τον Χόπκινς να μας υπενθυμίζουν ότι το κακούργημα που βλέπαμε ήταν ο «Μέγας» Αλέξανδρος. Τον Αλέξανδρο Γ' τον Μακεδόνα ούτε η μάνα του ούτε ο Πτολεμαίος τον είπαν Μέγα. Τον είπε η Ιστορία. Με πρώτον τον Πλούταρχο, 450 ολόκληρα χρόνια μετά τον θάνατο του στρατηλάτη.

Συνήθως, όταν πάω σινεμά, αφήνω έξω από την αίθουσα τις όποιες απόψεις μου. Μια ταινία είναι, από την οποία δεν απαιτώ ιστορική αλήθεια και εξακριβωμένες πληροφορίες. Πάω για να ψυχαγωγηθώ. Στην προκειμένη, ο μόνος που με κρατούσε ξύπνιο στην απέραντη βαρεμάρα που η ταινία προκαλούσε, ήταν ο θυμός μου. Εδώ δεν έχουμε να κάνουμε με ένα έργο τέχνης και τις κατά συνθήκη παραβιάσεις της αλήθειας αλλά με μια συνειδητή και συστηματική προσπάθεια να υπονομευτεί η ιστορική πραγματικότητα. Κάτι σαν τις προπαγανδιστικές ταινίες με τον Τσακ Νόριτς, μοναδικό Αμερικανό νικητή στον πόλεμο του Βιετνάμ.

Ο Τζέι Αρ Έλις του πανεπιστημίου Monash της Αυστραλίας έχει συνοψίσει τη θέση της Ιστορίας σε δυο προτάσεις:

«Σε οικουμενική ευρύτητα και απήχηση, τα επιτεύγματα του Αλεξάνδρου υπερέβαλλαν κάθε άλλου. Αλλά ο μεγαλύτερος βασιλιάς της Μακεδονίας και των Μακεδόνων ήταν ο Φίλιππος, ο γιος του Αμύντα».

Στην ταινία, ο Φίλιππος παρουσιάζεται κτήνος. Η αυλή του, κιτσαριό. Τα αγάλματα, φιγούρες του Καρνάβαλου. Το ανάκτορο, στάβλος του Αττίλα. Ο Αριστοτέλης, γέρο ηλίθιος. Η Ολυμπιάδα, μέγαιρα. Οι βασιλικοί παίδες, πουσταριό. Η μάχη των Γαυγάμηλων, συμπλοκή μπουλουκιών. Η εκστρατεία στην Ινδία, μακελειό στο Ιράκ. Με τον Αλέξανδρο να περιφέρεται ανά την Ασία χωρίς σκοπό και στόχο.

Για τον αμύητο θεατή, ο Αλέξανδρος έκανε ό,τι έκανε, επειδή είχε ψυχολογικά τραύματα από την παιδική του ηλικία. Και τι έκανε; Αιματοκύλησε την Ασία. Σαν φρενοβλαβής

αιμοσταγής φονιάς. Ποιος γόρδιος δεσμός! Ποια μακεδονική φάλαγγα! Ποιος Γρανικός και ποιοι «Έλληνες πλην Λακεδαιμονίων»! Ποια τιμωρία του Βήσσου! Ποια θεοποίησή του στην Αίγυπτο! Ποια σύνθεση πολιτισμών! Ποια οργάνωση κρατών που οδήγησε στην Ελληνιστική εποχή!

Αυτό το «πράγμα» ήταν που έκανε τη φήμη του να απλωθεί στον κόσμο όλο; Αυτό το ξόανο είναι που αναφέρεται ως ελευθερωτής των Ιουδαίων στην ιστορία των Μακκαβαίων; Αυτό το ανθρωπάκι είναι που ο ίδιος ο Μωάμεθ θεωρούσε προϊσλαμικό προφήτη; Αυτός είναι που λατρευόταν στη Σουμάτρα ως θεός και στη Μογγολία ως εθνικός ήρωας;

Εκτός κι αν ο Όλιβερ Στόουν, ως έμπειρος περί τα ομοφυλοφιλικά, αναζητούσε από το παρελθόν μια ένδοξη αδελφή ψυχή.

(Έθνος, 7.12.2004)